

Young Adult-literatuur

Achtergrond en praktische tips
voor leraren

KWESTIE
VAN LEZEN

22

Young Adult-literatuur (YA) is populair onder jongeren. Ze raden elkaar op BookTok en Bookstagram titels aan en YA-boeken staan bij Nederlandse jongeren op de tweede plaats van meest graag gelezen boeken in de vrije tijd. Jongeren die bekend zijn met YA-romans lezen met meer plezier en zijn positiever over het boekenaanbod. Hoe ga je als leraar betekenisvol met deze boeken aan de slag in het vo en mbo? In deze brochure vind je achtergronden en praktische tips.

Wat is YA-literatuur?

In 2009 werd naar Amerikaans voorbeeld de term 'Young Adult-literatuur' in Nederland geïntroduceerd. Achterliggend idee was en is om boeken voor jongeren zichtbaarder te maken en deze lezersdoelgroep meer aandacht te geven. Inmiddels is deze literatuur flink in opmars: er is een aparte boekcampagne voor jongeren, 'Goed Verhaal', met een eigen prijs, het Beste Boek voor Jongeren. Veel boekhandels en bibliotheken hebben speciale YA-afdelingen ingericht.

YA-literatuur omvat een grote variëteit aan genres: van historische romans en romantasy tot poëzie en graphic novels. Het is dan ook geen genre, maar een marktsegment gericht op lezers vanaf ongeveer 15 jaar oud. YA-boeken zijn geschreven vanuit het vertelperspectief van adolescenten en gaan over thema's die voor jongeren van belang zijn.

Waarom YA in de klas?

Onderzoek laat zien dat jongeren lezen om zichzelf te herkennen én om nieuwe werelden en perspectieven te verkennen; deze leesmotieven gaan vaak hand in hand. YA-literatuur voldoet hieraan. In deze boeken zoeken de hoofdpersonen, net als jongeren, hun eigen weg in het leven en denken ze na over liefde, relaties en identiteit. Tegelijkertijd vormen YA-boeken een venster op de wereld en bieden ze nieuwe inzichten. Zo leren lezers in *Allemaal willen we de hemel* van Els Beerten over Vlaamse oostfrontvrijwilligers in de Tweede Wereldoorlog en in *Zolang de citroenbomen bloeien* van Zoulfa Katouh over het leven in Homs na het uitbreken van de Syrische revolutie. Met een boek als *Neem een kip* van Erna Sassen kun je leerlingen intertekstuele verbanden laten verkennen, en woord- en beeldtaal combineren.

Leraren die werken met YA-literatuur doen dat om jongeren aan het lezen te krijgen. Ook willen ze een brug slaan tussen jeugdliteratuur en literatuur voor volwassenen. Andere redenen zijn de mogelijkheden tot herkenning en de literaire kwaliteit van veel YA-boeken. Net als in de literatuur voor volwassenen zijn er binnen de YA-literatuur boeken van diverse niveaus en kwaliteit. YA-boeken zijn in te zetten vanaf de derde klas van alle leerwegen in het vmbo en – afhankelijk van de titel – ook in het mbo en de bovenbouw van havo en vwo.

Boekparen

Een manier om YA-romans in te zetten in de bovenbouw van havo en vwo is door boekparen te maken van een YA-roman en een klassieker, of juist van een YA-roman en een recente roman voor volwassenen over eenzelfde thema. Bijvoorbeeld *Hou van mij* van Corien Botman en Yasmine van Leur en het

TIP

Begin je lessen met het voorlezen van een fragment uit een YA-roman. Laat leerlingen het eerste woord noteren dat in ze opkomt en benut dit voor een kort gesprek.

TIP

Gebruik de voorkeur van sommige jongeren voor Engelstalige boeken of populaire BookTok-titels als gespreksopener: wat spreekt hen daarin aan?

middeleeuwse *Beatrijs* of *De rest van ons leven* van Els Beerten en *De gelijktijdigheid der dingen* van Frouke Arns. Met een YA-roman kun je eerst werken aan de interesse, leesmotivatie en literaire vaardigheden van leerlingen. De stap naar de roman voor volwassenen is daarna minder groot en de analyse van het werk rijker. Het inzetten van YA-romans hoeft dus niet ten koste te gaan van tijd en aandacht voor de canon en cultuuroverdracht. Docenten die werken met dergelijke thematische boekparen ervaren dat leerlingen zelfverzekerder en betekenisvoller spreken over de gelezen boeken.

Lezen en creatief schrijven

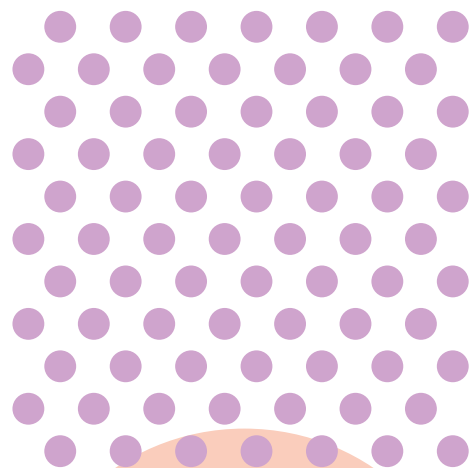
Betere lezers worden betere schrijvers en vice versa. De nieuwe kerndoelen en eindtermen voor het schoolvak Nederlands nodigen uit om lees- en schrijfonderwijs meer te integreren en creatief schrijven daarin een plek te geven.

Met (een fragment uit) een YA-versroman kun je met leerlingen het effect van taal, beeldspraak en stijlfiguren analyseren. Een versroman is een roman die is geschreven in poëtische vorm, vaak in vrij vers. Voorbeelden zijn *Wat ons nog rest* van Aline Sax of *67 seconden* van Jason Reynolds. Vervolgens schrijven ze zelf een fragment in vrij vers, waarin ze bijvoorbeeld een bepaald gevoel uitdrukken, een specifiek moment weergeven of het gelezen fragment vanuit een ander perspectief schrijven.

Verbeelding adolescentie

In YA-romans circuleren allerlei ideeën over en beelden van de adolescentie. Hoe treffend of stereotiep zijn die? En in hoeverre herkennen jongeren zich erin? De 'jongerenbril'-benadering is een mooie werkvorm om leerlingen de verbeelding van de adolescentie in verhalen te laten onderzoeken.

Met vijf verhaalelementen, zoals personages en metaforen, duiken ze in vragen als: hoe wordt de adolescentie in het verhaal symbolisch weergegeven of tegen welke conflicten lopen de adolescente personages aan? Deze werkvorm laat leerlingen kritisch en actief aan de slag gaan met het analyseren en interpreteren van YA-literatuur.

Transmediaal

Net als van romans voor volwassenen zijn van veel YA-boeken films of series gemaakt (denk aan *The Hunger Games* van Suzanne Collins of *We Were Liars* van E. Lockhart). Dit transmediale karakter van YA-literatuur kan een inspiratiebron vormen om met leerlingen in gesprek te gaan, juist ook met boekmijders. Welke series spreken leerlingen aan en welke narratieve elementen daaruit kunnen ze wellicht ook in een boek waarderen? Welke verschillen merken ze tussen een verhaal in geschreven en visuele vorm?

TIP

In **Lezen in het mbo en burgerschap** vind je concrete lesideeën en boekentips om burgerschap en het lezen van fictie in het mbo te combineren.

bit.ly/4qDSxHd

Vakoverstijgend

YA-romans behandelen vaak actuele en maatschappelijke thema's, zoals sociale ongelijkheid en klimaatverandering (denk aan *The Hate U Give* van Angie Thomas of *LILY* van Tom De Cock), of zetten juist aan tot denken over de geschiedenis (zoals *Het meisje dat er niet mocht zijn* van Wilma Geldof of *Ik moet je verraden* van Ruta Sepetys). Daarmee zijn YA-romans goed vakoverstijgend in te zetten en te combineren met burgerschapsonderwijs.

Aanbod

Hoe blijf je op de hoogte van het actuele YA-aanbod? Kijk naast boekrecensies ook wat circuleert in online-lezersgemeenschappen als BookTok en Bookstagram. Of laat je inspireren door jongeren die langs deze weg op de hoogte blijven van het aanbod. Zo kom je in aanraking met verschillende soorten genres. Op lezerscommunity Hebban vind je lijsten met net verschenen en te verwachten YA-titels (hebban.nl). Boekentips vind je ook op yalezen.nl. In de Grote Vriendelijke Podcast worden geregeld YA-boeken besproken en zijn auteurs te gast.

Meer informatie

Zie voor meer informatie het onderzoeksrapport *Young Adult-literatuur op de leeslijst en in de lespraktijk* (2022), te downloaden op lezen.nl, en de bijdrage 'YA-romans op de leeslijst' in het *Digitaal Handboek Didactiek Nederlands*. bit.ly/4pZox7s

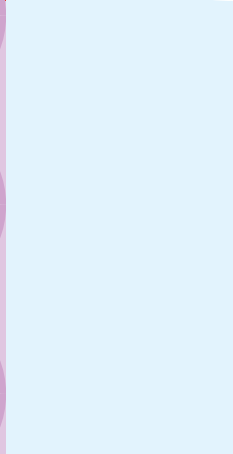
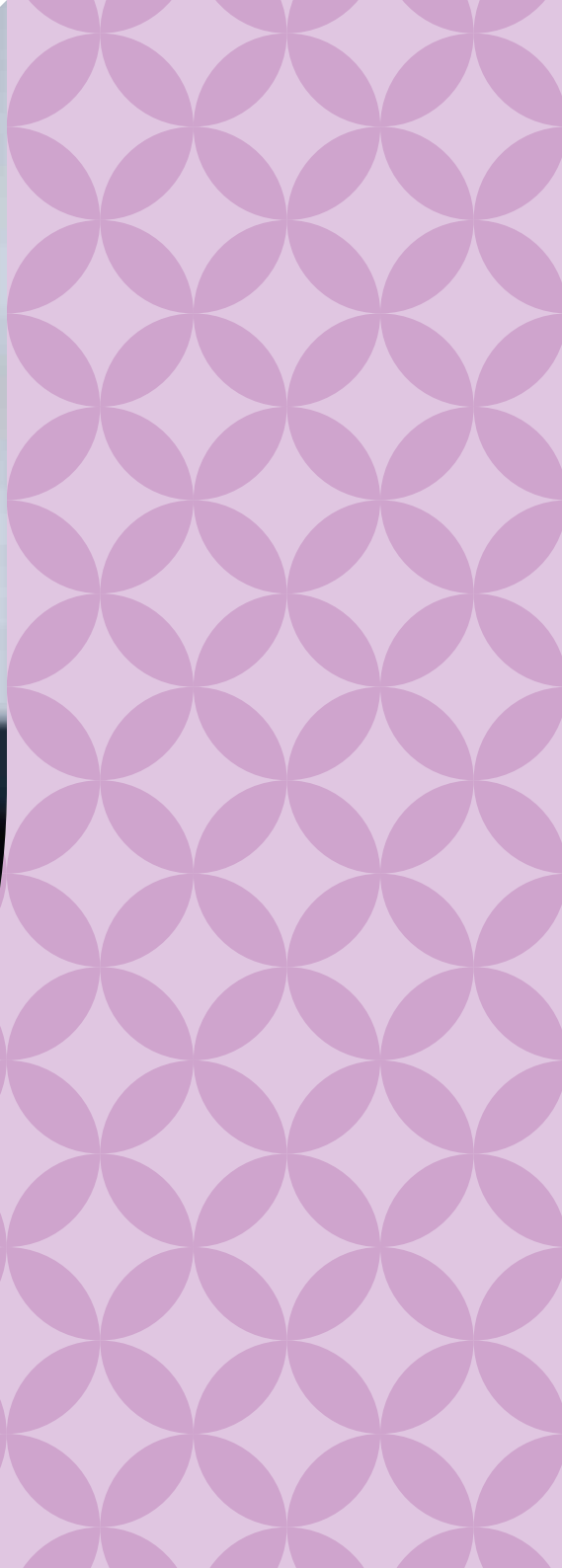
Meer informatie voor YA-literatuur in het mbo vind je in de brochure 'Young Adult-literatuur: een wereld aan mogelijkheden!' (te downloaden op lezen.nl).

Praktische lesideeën rond YA-literatuur, vind je in *Levende Talen Magazine*:

- 'Bruggen bouwen: Van Zwigtman tot Hermans', over het maken van thematische boekparen tussen YA-romans en canonieke werken. bit.ly/4qwVs4h
- 'Kijken door een jongerenbril. Hoe onderzoek je met leerlingen representaties van de adolescentie in YA-romans?' bit.ly/4b9BQym

In de **Blossom Books shorties** en **Best of YA XS-reeks** vind je dunne boeken over herkenbare thema's voor het (v)mbo.

Bruikbare websites met informatie over YA-literatuur en leesmotivatie zijn lezeninhetvo.nl en yalezen.nl.

© Stichting Lezen, 2026
Tekst: **Linda Ackermans**
Eindredactie: **Bea Ros**
Foto's: **Annemarie Terhell**
Ontwerp: **Hocus**
www.lezen.nl

Bronnen

Ackermans, L. (2021). Een decennium *young adult* literatuur in Nederland (2009-2019). Een stand van zaken. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 137(1), 45-72.

Ackermans, L. (2022). *Young adult-literatuur op de leeslijst en in de lespraktijk*. Stichting Lezen.

Ackermans, L. (2026). *Young Adult-literatuur in Nederland: volwassen en volwaardig?* Ridderprint/Radboud Universiteit Nijmegen.

Stalpers, C. (2020). *De leeswereld van jongeren en jongvolwassenen*. Stichting Lezen.

Koeven, E. van (2023). *Lezen in het mbo en burgerschap*. Stichting Lezen. bit.ly/4qDSxHd

KWESTIE
VAN LEZEN

22